

LIETUVOS BANKO VALDYBA

**NUTARIMAS
DĖL PENSIJŲ IŠMOKOS SUTARTIES SUDARYMO IR INFORMACIJOS APIE PENSIJŲ
IŠMOKAS PATEIKIMO DALYVIUI TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2020 m. gegužės 28 d. Nr. 03-66
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42 straipsnio 4 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo 30 straipsnio 11 dalimi, Lietuvos banko valdyba **n u t a r i a**:

1. Patvirtinti Pensijų išmokos sutarties sudarymo ir informacijos apie pensijų išmokas pateikimo dalyviui tvarkos aprašą (pridedama).
2. Nustatyti, kad šis nutarimas įsigalioja 2020 m. liepos 1 d.

Valdybos pirmininkas

Vitas Vasiliauskas

PENSIJŲ IŠMOKOS SUTARTIES SUDARYMO IR INFORMACIJOS APIE PENSIJŲ IŠMOKAS PATEIKIMO DALYVIUI TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pensijų išmokos sutarties sudarymo ir informacijos apie pensijų išmokas pateikimo dalyviui tvarkos apraše (toliau – Aprašas) reglamentuojamos Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatyme (toliau – Pensijų kaupimo įstatymas) nustatytos pensijų išmokos sutarties (toliau – išmokos sutartis) sudarymo ir su šiuo procesu susijusios pensijų fondo dalyviui (toliau – dalyvis) teikiamos informacijos apie pensijų išmokas (toliau – išmokos) tvarka ir sąlygos, pensijų kaupimo bendrovės (toliau – bendrovė), pensijų anuitetų mokėtojo (toliau – anuitetų mokėtojas) ir dalyvio teisės ir pareigos.

2. Apraše vartojamos sąvokos:

2.1. **anuiteto gavėjas** – dalyvis, Pensijų kaupimo įstatyme ir Apraše nustatytais pagrindais ir tvarka įsigijęs anuitetą;

2.2. **anuitetų mokėtojas** – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, kuri Pensijų kaupimo įstatyme ir Apraše nustatyta tvarka moka anuitetą anuiteto gavėjui.

3. Kitos Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Pensijų kaupimo įstatyme.

II SKYRIUS PRAŠYMO PATEIKIMAS

4. Dalyvis, įgijęs teisę gauti išmoką ir ketinantis ja pasinaudoti, kreipiasi į bendrovę.

5. Bendrovė dalyviui pateikia informaciją apie dalyvio vardu sukauptą pensijų turtą ir mokėtinos išmokos rūšį, kuri nustatoma Pensijų kaupimo įstatyme nustatyta tvarka. Ši informacija pateikiama remiantis paskutine paskelbta pensijų fondo vieneto verte. Informaciją apie pensijų anuitetą (toliau – anuitetas) bendrovė pateikia vadovaudamasi tik anuitetų mokėtojo parengta medžiaga, kuri skelbiama viešai anuitetų mokėtojo interneto svetainėje.

6. Dalyvis, įvertinęs Aprašo 5 punkte nurodytą informaciją, bendrovei pateikia jos parengtos formos Aprašo 1 priede nustatyto turinio rašytinį prašymą dėl išmokos sutarties sudarymo. Prašymas dėl išmokos sutarties sudarymo, pateiktas iki bendrovės nustatytos ir paskelbtos viešai darbo dienos pabaigos, laikomas pateiktu šią darbo dieną. Prašymas dėl išmokos sutarties sudarymo, pateiktas ne darbo dieną, laikomas pateiktu pirmą paskiau einančią darbo dieną.

7. Dalyviui pasirinkus mokėtinos išmokos rūšį (įsigyjančiam anuitetą – anuiteto rūšį) ir ją nurodžius prašyme dėl išmokos sutarties sudarymo, mokėtinos išmokos rūšis vėliau nebegali būti keičiama, išskyrus Aprašo 21 ir 22 punktuose nurodytus atvejus.

8. Kai dalyvis įsigyja anuitetą, prašymas dėl išmokos sutarties sudarymo gali būti pateikiamas tik tada, kai yra pateiktas ir anuitetų mokėtojo patvirtintos formos prašymas dėl anuiteto įsigijimo. Prašymas dėl išmokos sutarties sudarymo privalo būti pateiktas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo prašymo dėl anuiteto įsigijimo pateikimo dienos. Praleidus šį terminą prašymas dėl anuiteto įsigijimo laikomas negaliojančiu.

9. Prašymas dėl anuiteto įsigijimo gali būti teikiamas per bendrovę arba tiesiogiai anuitetų mokėtojui.

10. Per bendrovę teikiamas prašymas dėl anuiteto įsigijimo pateikiamas kartu su prašymu dėl išmokos sutarties sudarymo. Tada bendrovė informaciją apie gautą dalyvio prašymą dėl anuiteto įsigijimo per 3 darbo dienas pateikia anuitetų mokėtojui jo nustatyta informacijos teikimo tvarka ir saugo gauto dalyvio prašymo dėl anuiteto įsigijimo originalą arba perduoda jį saugoti anuitetų mokėtojui. Anuitetų mokėtojas apie jo tiesiogiai gautą dalyvio prašymą dėl anuiteto įsigijimo per 3 darbo dienas praneša bendrovei su ja suderinta informacijos teikimo tvarka.

11. Kai prašymas dėl anuiteto įsigijimo pateikiamas tiesiogiai anuitetų mokėtojui, prašymas dėl išmokos sutarties sudarymo nelaikomas gautu bendrovėje, kol bendrovė nėra gavusi pagrįstos informacijos apie prašymo dėl anuiteto įsigijimo pateikimą (pvz., prašymo dėl anuiteto įsigijimo, pateikto anuitetų mokėtojui, kopijos, patvirtintos anuitetų mokėtojo, arba anuitetų mokėtojo pranešimo, pateikto bendrovei su ja suderinta informacijos teikimo tvarka).

12. Jei prašymas dėl anuiteto įsigijimo pateikiamas ir tiesiogiai anuitetų mokėtojui, ir per bendrovę, galiojančiu laikomas prašymas, kuris buvo anksčiau įregistruotas Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo dalyvių, pensijų kaupimo ir pensijų išmokų sutarčių registre.

III SKYRIUS

PENSIJŲ FONDO VIENETŲ IR PINIGINIŲ LĖŠŲ KONVERTAVIMAS IR PERVEDIMAS

13. Bendrovė:

13.1. gavusi dalyvio, įgijusio teisę į vienkartinę išmoką, prašymą dėl išmokos sutarties sudarymo, pensijos sąskaitoje esančius pensijų fondo vienetus jo rašytinio prašymo dėl išmokos sutarties sudarymo gavimo bendrovėje darbo dienos verte konvertuoja į pinigines lėšas kitą darbo dieną, einančią po rašytinio prašymo dėl išmokos sutarties sudarymo gavimo bendrovėje dienos. Vienkartinė išmoka išmokos gavėjui išmokama išmokos sutartyje nurodytą dieną, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo išmokos sutarties sudarymo dienos;

13.2. dalyvio, įgijusio teisę į periodines išmokas, kurių dydis apskaičiuojamas pensijų fondo vienetais, atitinkamą pensijos sąskaitoje esančių pensijų fondo vienetų dalį konvertuoja išmokos sutartyje nustatytos dienos verte. Periodinės išmokos pradėdamos mokėti nuo išmokos sutartyje nurodytos dienos, bet ne vėliau kaip per 31 kalendorinę dieną nuo Aprašo 21 punkte nustatyto termino vienašališkai atsisakyti išmokos sutarties pabaigos;

13.3. gavusi dalyvio, kuris privalo įsigyti anuitetą, prašymą dėl išmokos sutarties sudarymo, dalyvio pensijos sąskaitoje esančius pensijų fondo vienetus (visus arba atitinkamą jų dalį, priklausomai nuo dalyvio pasirinktos anuiteto rūšies) dalyvio prašymo dėl išmokos sutarties sudarymo gavimo bendrovėje darbo dienos verte konvertuoja į pinigines lėšas. Piniginės lėšos pervedamos anuitetų mokėtojui per 3 darbo dienas nuo Aprašo 24 punkte nustatyto anuitetų mokėtojo pranešimo apie anuiteto gavėjo neatsisakymą įsigyti anuitetą gavimo bendrovėje dienos.

14. Jeigu bendrovė Apraše nustatytu laiku nepaveda piniginių lėšų anuitetų mokėtojui, anuitetų mokėtojas turi teisę reikalauti už kiekvieną pradelstą sumokėti dieną nuo laiku nesumokėtos sumos delspinigių pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro nustatytą normą, taikomą už pavėluotą mokesčių mokėjimą.

15. Dalyviui vienašališkai atsisakius išmokos sutarties Aprašo 21 punkte nustatyta tvarka, bendrovė dalyviui mokėtinas pinigines lėšas konvertuoja atgal į pensijų fondo vienetus prašymo atsisakyti išmokos sutarties gavimo darbo dienos pensijų fondo vienetų verte. Kai dalyvis vienašališkai atsisako įsigyti anuitetą Aprašo 22 punkte nustatyta tvarka, anuiteto mokėtojui pervestinos piniginės lėšos konvertuojamos atgal į pensijų fondo vienetus anuiteto mokėtojo pranešimo apie dalyvio vienašališką atsisakymą įsigyti anuitetą gavimo bendrovėje darbo dienos pensijų fondo vienetų verte.

16. Jeigu paaiškėja, kad prašymą dėl išmokos sutarties sudarymo ar prašymą dėl anuiteto įsigijimo pateikė nesukakęs senatvės pensijos amžiaus dalyvis, kuriam nėra paskirta išankstinė valstybinė socialinio draudimo senatvės pensija pagal Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio

draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymą ar išankstinė socialinio draudimo senatvės pensija pagal Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymą (toliau – išankstinė pensija), dalyviui mokėtinos arba anuitetų mokėtojui pervestinos piniginės lėšos, gautos konvertavus dalyvio pensijos sąskaitoje esančius pensijų fondo vienetus, konvertuojamos atgal į pensijų fondo vienetus informacijos apie tai, kad šiam dalyviui nėra paskirta išankstinė pensija, gavimo bendrovėje darbo dienos pensijų fondo vienetų verte.

17. Pensijų kaupimo įstatymo 30 straipsnio 6 dalyje nustatyto atveju, kai sudarius išmokos sutartį dalyvio, pateikusių prašymą dėl anuiteto įsigijimo, vardu buvo pervestos pensijų įmokos už laikotarpius, buvusius iki išmokos sutarties sudarymo dienos, anuitetų mokėtojui pervestinių piniginių lėšų suma (jei dar nepervesta) ir (arba) mokėtino anuiteto dydis neperskaičiuojami. Kai dalyvis yra pasirinkęs standartinį anuitetą, bendrovė šias gautas pensijų įmokas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo lėšų gavimo dienos perveda į asmeninę dalyvio sąskaitą kredito arba mokėjimo įstaigoje, nurodytą išmokos sutartyje. Kai dalyvis yra pasirinkęs atidėtąjį anuitetą, šios gautos pensijų įmokos išmokamos Periodinių pensijų išmokų dydžio apskaičiavimo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos banko valdybos 2019 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 03-87 „Dėl Periodinių pensijų išmokų dydžio apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS SUTARTIES SUDARYMAS

18. Per 3 darbo dienas nuo dalyvio prašymo dėl išmokos sutarties sudarymo gavimo dienos bendrovės atstovas pasirašo išmokos sutartį ir pateikia dalyviui.

19. Išmokos sutartis laikoma sudaryta, kai dalyvis pasirašo prašymą dėl išmokos sutarties sudarymo, o bendrovės atstovas pasirašo išmokos sutartį arba uždeda joje parašo faksimilę.

20. Išmokos sutartis įsigalioja nuo jos sudarymo. Įsigaliojus išmokų sutarčiai, bendrovė apie jos sudarymo faktą per 3 darbo dienas privalo pranešti anuitetų mokėtojui su juo suderinta informacijos teikimo tvarka. Šis terminas gali būti pratęstas Pensijų kaupimo įstatymo nustatyta tvarka.

21. Dalyvis, sudaręs išmokos sutartį, per 10 darbo dienų nuo išmokos sutarties įsigaliojimo dienos turi teisę vienašališkai jos atsisakyti, apie tai raštu pranešęs bendrovei. Pranešimas apie šį vienašališką atsisakymą laikomas pateiktu laiku, kai bendrovė jį gauna per 10 darbo dienų nuo išmokos sutarties įsigaliojimo dienos.

22. Įsigijęs anuitetą dalyvis Aprašo 21 punkte nurodyta teise gali pasinaudoti tik tada, kai per 10 darbo dienų nuo tos dienos, kai anuitetų mokėtojas jam pateikia (išsiunčia) sprendimą dėl anuiteto mokėjimo, atsisako įsigyti anuitetą. Atsisakius įsigyti anuitetą kartu vienašališkai atsisakoma ir išmokos sutarties, todėl atskiras pranešimas apie vienašališką išmokos sutarties atsisakymą bendrovei neteikiamas. Pranešimas apie atsisakymą įsigyti anuitetą laikomas pateiktu laiku, jeigu anuitetų mokėtojas jį gauna per 10 darbo dienų nuo dienos, kai anuitetų mokėtojas pateikė (išsiuntė) anuiteto gavėjui sprendimą dėl anuiteto mokėjimo.

23. Dalyviui Apraše nustatyta tvarka vienašališkai atsisakius išmokos sutarties, jam ir bendrovei neatsiranda pareigų, susijusių su išmokos sutarties vykdymu.

24. Bendrovė ir anuitetų mokėtojas apie vienašališką atsisakymo išmokos sutarties arba atsisakymo įsigyti anuitetą faktą privalo per 3 darbo dienas nuo atsisakymo termino pabaigos pranešti viena kitai tarpusavyje suderinta informacijos teikimo tvarka. Tokia pačia tvarka anuitetų mokėtojas praneša bendrovei apie anuiteto gavėjo neatsisakymą įsigyti anuitetą.

V SKYRIUS DALYVIO INFORMAVIMAS APIE IŠMOKAS

25. Bendrovė turi pateikti dalyviui Aprašo 26 punkte nurodytą informaciją, kai jam iki senatvės pensijos amžiaus yra likę ne mažiau negu 3 mėnesiai.

26. Bendrovė turi raštu (elektroniniu paštu, elektroninių paslaugų teikimo sistema ar paštu) arba kitu būdu (jei tai sutarta su dalyviu) pateikti informaciją apie:

26.1. dalyvio perkėlimą į pensijų turto išsaugojimo pensijų fondą jam sukakus senatvės pensijos amžių, nurodant dalyvio perkėlimo tvarką ir pateikiant informaciją apie pensijų turto išsaugojimo pensijų fondo tikslą ir nuorodas į standartines pensijų turto išsaugojimo pensijų fondo taisykles ir šio fondo investavimo strategiją;

26.2. išmokų rūšis ir jų gavimo sąlygas. Teikiama informacija apie anuitetų rūšis turi atitikti anuitetų mokėtojo parengtą informaciją apie jo siūlomus anuitetus, taip pat turi būti pateikta nuoroda į anuitetų mokėtojo interneto svetainėje skelbiamą anuitetų skaičiuoklę;

26.3. pagrindines kiekvienos iš išmokų rūšies ypatybes ir rizikas, kylančias išmokų gavėjui (šios informacijos atskleidimo pavyzdys pateiktas Aprašo 2 priede);

26.4. veiksmus, kuriuos turėtų atlikti dalyvis, sulaukęs senatvės pensijos amžiaus ir siekiantis gauti išmoką (pvz., kur ir kada kreiptis dėl išmokos);

26.5. dalyvio teisę nukelti išmokos mokėjimo pradžią;

26.6. tai, kad išmokas gaunančio dalyvio vardu negalės būti mokamos įmokos;

26.7. kita, bendrovės nuožiūra teiktina informacija dalyviui.

27. Dalyviui teikiama informacija apie išmokas turi būti aiški ir glausta, pateikiama vengiant specialiųjų sąvokų, pateikiant paprastus pavyzdžius, diagramas, grafikus, lenteles ir pan.

Pensijų išmokos sutarties
sudarymo ir informacijos apie
pensijų išmokas pateikimo
dalyviui tvarkos aprašo
1 priedas

PRAŠYMO DĖL PENSIJŲ IŠMOKOS SUTARTIES SUDARYMO TURINYS

1. Prašyme dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo privalo būti nurodyta:
 - 1.1. prašymo pateikimo data;
 - 1.2. prašymo gavimo data;
 - 1.3. duomenys apie dalyvį;
 - 1.4. kredito ar mokėjimo įstaigos sąskaitos numeris;
 - 1.5. paskutinė paskelbta pensijų fondo kaina įvertinta dalyvio turto vertė, šios kainos data ir pagal ją nustatyta pensijų išmokos rūšis;
 - 1.6. dalyvio pasirinkta pensijų išmokos rūšis, išskiriant pasirinktą pensijų anuiteto rūšį, kai dalyvis privalo įsigyti pensijų anuitetą;
 - 1.7. įrašas, kad dalyvis supranta, kad mokėtinos pensijų išmokos rūšis vėliau nebegali būti keičiama, išskyrus Aprašo 21 ir 22 punktuose nurodytus atvejus;
 - 1.8. įrašas apie dalyvio teisę vienašališkai atsisakyti pensijų išmokos sutarties ir teisę atsisakyti įsigyti pensijų anuitetą;
 - 1.9. dalyvio parašas.
 2. Prašyme dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo gali būti nurodyta ir kita papildoma informacija.
-

Pensijų išmokos sutarties
sudarymo ir informacijos apie
pensijų išmokas pateikimo
dalyviui tvarkos aprašo
2 priedas

INFORMACIJOS APIE PENSIJŲ IŠMOKŲ RŪŠIŲ YPATYBES IR RIZIKAS ATSKLEIDIMO PAVYZDYS

Eil. Nr.	Pensijų išmokos rūšis		Rizikos, su kuriomis susiduriama		Paveldėjimo galimybė
			Investavimo*	Ilgaamžiškumo**	
1.	Vienkartinė pensijų išmoka		Ne	Taip	Taip
2.	Periodinės pensijų išmokos		Taip	Taip	Taip
3.	Standartinis pensijų anuitetas		Ne	Ne	Ne
4.	Standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu		Ne	Ne	Taip
5.	Periodinių pensijų išmokų ir atidėtojo anuiteto derinys	Iki 85 m. mokamos periodinės pensijų išmokos	Taip	Ne	Taip
		Sulaukus 85 m., pradedamas mokėti atidėtas pensijų anuitetas	Ne		Ne

*rizika, kad išmokos vertė gali sumažėti, jeigu būtų neigiamų pokyčių kapitalo rinkose.

**rizika, kad išmokų mokėjimas nebus užtikrintas iki išmokų gavėjo gyvos galvos (pvz., periodinių pensijų išmokų atveju (eil. Nr. 2), periodinės pensijų išmokos bus mokamos tik iki 85 m. amžiaus, todėl periodinių išmokų gavėjas susiduria su ilgaamžiškumo rizika).

PASTABA. Nuo infliacijos rizikos (išmokų nuvertėjimo rizikos) neapsaugo nė viena iš lentelėje nurodytų pensijų išmokų rūšių.